

Şəkər MƏLİKOVA *

FEİLİN İNKAR FORMALARININ “QURANI-KƏRİM”DƏ İŞLƏNMƏ XÜSUSİYYƏTLƏRİ XÜLASƏ

Qədim zamanlardan günümüzə gəlib çıxan bir çox dilçilik problemləri zaman-zaman fərqli yöndə həllini tapsa da, linqvistika yeni nəzər nöqtəsi, yeni fikirlərə hər zaman açıqdır. Yunan, Roma, ərəb dilçiləri qədim və orta əsrlərdə, daha sonra Avropa dilçiləri və muasir linqvistlər öz tədqiqatlarında dil və onun ifadə vasitələrini - ətraf mühitin, insan təxəyyülünün söz və ifadələrlə əks olunmasını öyrənmiş, dillərdə mövcud olan qaydaları əhatə edən tədqiqatları gələcək nəsillərə qiymətsiz miras olaraq bəxş etmişlər. Nitq hissələri, onların kateqoriyaları, dildəki istifadə qaydaları hər zaman dilçiliyin maraq dairəsində olmuş və olmaqda davam edir. Bütün zaman kəsimlərində dilçilər dil problemlərinə fərqli bucaqlardan müraciət etmiş, bir çox hallarda ortaya qoyduqları mulahizələri ədəbi əsərlərdən istinad və nümunələrlə təsdiq etmiş, əsərlərinin oxucu tərəfindən asanlıqla mənimsənməsinə nail olmuşlar.

Bu məqalədə inkar fəlsəfi məfhumunun ərəb ədəbi dilində ifadə vasitələrindən biri olan feilin inkarın bəzi işlənmə xüsusiyyətlərinə toxunulmuş və bu mövzunun araşdırılması üçün Qurani-Kərimin müqəddəs ayələrindən nümunələrə isnad edilmişdir.

Açar sözlər: *feil, feil zamanları, inkar, feilin inkarı, Qurani-Kərim*

Qurani-Kərimin İslam dininin müqəddəs kitabı, hər bir müsəlmanın etiqad mənbəyi olmaqla yanaşı ərəb ədəbi dilinin hiifz olunması, VII əsrdə olduğu kimi qalması üçün başlıca amil olduğu danılmazdır. Dilçi alimlərin yetkin rəyinə görə, ərəb dilində yaradılmış ən səlis, ən sanballı əsər – Qurani-Kərimdir [لسيوطي جلال]. Bu müqəddəs kitabda ərəb ədəbi dilində mövcud olan dil hadisələrinin demək olar ki, hamsını əhatə edən misallar vardır. Biz feilin inkar formalarının tətbiqi ilə bağlı nümunələri məhz bu müqəddəs kitabdan istinadlarla təsvir etməyi maraqlı və faydalı hesab etdik. Klassik ərəb dilçiləri nitq hissələrini sayını 3 olaraq göstərirlər [Юшманов:1999, s.6] .

الكلمة إما أسم، إما فعل، و إما حرف، و لا رابع لها

Söz ya isim, ya feil, ya hərfdir, dördüncüsü yoxdur.

Ərəb feilin zaman, şəxs və şəkil kateqoriyaları mərhum akademik V. M. Məmmədliyəvin “Ərəb ədəbi dilində feilin zaman, şəxs və şəkil kateqoriyaları”

---

* Bakı Dövlət Universiteti (doktorant) . Email: Sheker.melikova@gmail.com

adlı monoqrafiyasında hərtərəfli və əhatəli şəkildə tədqiq edilib [Məmmədəliyev: 1992].

Zaman feilin qrammatik kateqoriyasıdır, artıq tamamlanmış, həyata keçirilən və ya aparılacaq prosesi təmsil edir və bu mənaları indikativ əhval-ruhiyyədə (keçmiş, indiki və gələcək zamanın morfoloji və yaxud leksik formalarında) ifadə edir. V. M. Məmmədəliyev yuxarıda adı qeyd edilən əsərində ərəb feilinin yeddi üzvi sistemdən ibarət olduğunu qeyd edir və aşağıdakı formaları verir:

1. Keçmiş zaman – فعل
2. Bitməmiş və ya davamiyyət bildirən keçmiş zaman – كان يفعل
3. Uzaq keçmiş zaman – كان قد فعل
4. Gələcək perfekt zaman – (سح) يكون قد فعل
5. Gələcəkli keçmiş zaman – كان سيفعل
6. İndiki-gələcək zaman – يفعل
7. Gələcək zaman – سيفعل (سوف) [Məmmədəliyev: 1992, s.77].

Bu sistemə diqqətlə nəzər yetirdikdə məlum olur ki, ərəb dilində feil iki qrammatik formada mövcuddur: فعل (bitmiş, tamamlanmış zaman- يفعل (المضارع) bitməmiş, tamamlanmamış zaman - الماضي) [Məmmədəliyev V.M.: 1992, s.9].

İnkâr, öz növbəsində, hər hansı hərəkətin, halın baş verməməsini bildirən leksik vasitədir. Dilçi alimlər tərəfindən inkarın ifadə vasitələri öyrənilmiş, tədqiq edilmiş, bu mövzuda çox sayda tədqiqat işləri, məqalələr və dissertasiyalar işıq üzü görmüşdür. O. Yespersen, Y. Yakob, L.F. Horn, Y.H.Qreenberq, Y. Qebauer, H. Engert, V. Kroft, Ö. Dahl, M.S. Dryer, B. Delbrük kimi alimlər öz tədqiqatlarını inkar problemi və onun ifadə vasitələrinə həsr etmişlər. [İsgəndərova: 2021, s.463]

1. Müxtəlif dillərdə inkar fərqli leksik üsullarla: inkar bildirən sözlər, prefikslər, feilin inkar formaları (şəkilçi vasitəsi, inkar ədatları), sözlərin, cümlələrin leksik-semantik mənaları ilə ifadə olunur. [<https://core.ac.uk/download/pdf/38545741.pdf>]

Ərəb dilində feilin inkarı bir çox hallarda ədatlar vasitəsi ilə yaranır. Ənənəvi ərəb qrammatikasında əsasən “inkar” – “نفي” termini ilə ifadə olunur və aşağıdakı kimi tərif verilir:

هو أسلوب من أساليب اللغة العربية ، يراد به نقض فكرة وإنكارها، وهو ضد الإثبات ويقسم إلى قسمين :
أ- النفي الصريح ، ب- النفي الضمني

“(Nəfy-inkar) ərəb dilinin üslublarında biridir. Fikrin təsdiq edilməməsi və inkarı. O, təsdiqin əksidir və iki növü mövcuddur (hərf. hissəyə bölünür) : aydın inkar, gizli inkar”

B.M. Qrande öz “Ərəb qrammatikası kursu müqayisəli tarixi prizmada” adlı kitabında “Feili inkar” başlığı altında ərəb dilində feili inkarın لَمْ، لَمْ، لَمْ، لَمْ، لَمْ ədatları vasitəsi ilə düzəldiyini qeyd edir [Гранде: 2001, s.419-420]. Oxşar izahı N.V. Yuşmanovun “Ərəb ədəbi dilinin qrammatikası” adlı kitabında görə bilirik: “Feili inkar لَمْ، لَمْ، لَمْ، لَمْ، لَمْ ədatları vasitəsi ilə ifadə edilir” [Юшманов: 1999,

s.130]. Ərəb dilçiləri bu ədatları “حروف نفي” – “inkar ədatları” adlandırırlar [6, s.537; 11; 12].

ما ədatının istifadə xüsusiyyəti¹:

"ما" تنفي المضارع والفعل الماضي

“ما” ədatı feilin indiki və keçmiş zaman formalarını inkar edir.

Bu ədatı başqa feili inkar ədatlarından ayıran bir xüsusiyyəti qeyd etmək istərdik. “ما” ədatı özündən sonra gələn feilin formasına təsir etmir.

وتكون مختصة بنفي الفعل الماضي أو المضارع دون أن تؤثر على ما بعدها من حيث الإعراب

Özündən sonra gələn feilin erabına (formasına) təsir etmədən, keçmiş və ya indiki zaman feilinə aid olur.

1. "ما" keçmiş zamanda hərəkəti inkar edir:

مَثَلٌ مَا يُبْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكْتَهُ ۖ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَٰكِن أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ (سورة آل عمران 117).

Onların bu dünyada sərf etdikləri şey, özünə zülm edən bir qövmin əkinlərini məhv edən soyuq bir küləyə bənzər. Allah onlara zülm etmədi, lakin onlar öz-özlərinə zülm etdilər. (Ali İmran surəsi 117)

Burada iki "ما" ədatı işlənmişdir. Birincisi “nə ki” mənasında işlənib və inkarı bildirmədiyi halda, ikincisi, yəni "ما ظلمهم" ifadəsi “zülm etmədi” mənasını bildirir.

مَا كَذَّبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى (سورة النجم 11)

Qəlb (Peyğəmbərin qəlbə) gördüyünü yalan saymadı. (Mühəmməd əleyhissəlam gözü ilə gördüyünün Cəbrail olduğuna qəlbədən inandı)². (Ən-Nəcm surəsi 11)

“Ərəbcə-azərbaycanca lüğətdə” “ما” sözünün tərcümə mənalari sadalanarkən onlardan birində bu ədatın inkar bildirdiyi göstərilir [Əliyev: 2008, s.533]. Bu ayədə “ما” sözü iki fərqli mənada işlədilib. İkinci “ما” ədatının işarə ədatı olaraq işlədildiyini deyə bilərik. – مَا رَأَى “gördüyünü”

2. "ما" indiki zamanda hərəkəti inkar edir:

يُخٰدِعُونَ اللّٰهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ اِلَّا اَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ (سورة البقرة 9)

Onlar elə güman edirlər ki, (qəlblərində olan küfrü gizlətməklə) Allahı və mö'minləri aldadırlar. Bilmirlər ki, əslində ancaq özlərini aldadırlar.

Bu ayədə "ما يَخْدَعُونَ" (aldatmırlar) ifadəsi "إلا" ədatı ilə işləndiyi üçün Azərbaycan dilinə “ancaq özlərini aldadırlar” (hərfl.özlərindən başqasını aldatmırlar) kimi tərcümə olunur. Həmçinin, "ما يَشْعُرُونَ" ifadəsi isə “bilmirlər” mənasını ifadə edir.

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفَعَّلُ بِي وَلَا بِيَكُمُ إِن تَتَّبِعُونَ اِلَّا مَا يُوْحَىٰ اِلَيَّْ وَمَا اَنَا اِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ (سورة الاحقاف 9)

¹ Burada hər bir ədatın məhz feillərlə istifadəsindən bəhs edilir.

De: “Mən peyğəmbərlərin birincisi deyiləm. Mənə və sizə nə üz verəcəyini də bilmirəm. Mən sadəcə mənə vəhy olunana tabe oluram. Mən yalnız açıq-aşkar xəbərdar edənəm!” (Əl-Əhqaf surəsi 9)

Bu ayədə gördüyümüz kimi “mə” iki yerdə feilin inkar ədatı kimi işlədilib: مَا كُنْتُ - “deyiləm (hərf.deyildim)”, مَا أَدْرِي, - “bilmirəm”. مَا يَفْعَلُ - “nə üz verəcəyini” ifadəsində “mə” yenə də işarə ədatı mənasında işlədilib, son “mə” “lə” ilə birlikdə iki inkar - “yalnız” mənasını ifadə edir.

❧ ədatının işlənmə xüsusiyyətləri

Bu ədat gələcək zamanda hərəkəti inkar edir.

مَتْلُكُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ (سورة البقرة 17)
Onların (münafıqların) halı (qaranlıq gecədə) od yandıran şəxsin halına bənzər. Od (yanıb) ətrafındakıları işıqlandırdığı zaman Allah onların işığını keçirir və özlərini zülmət içərisində qoyar, (artıq heç nə) görməzlər. (Əl-Bəqərə surəsi 17)

Burada “görməzlər” mənasında işlənilir.

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا (سورة النساء 42)

O gün Allahı dananlar və Peyğəmbərə asi olanlar yerlə yeksan olmağı arzu edirlər və heç bir sözü Allahdan gizlədə bilməzlər! (Ən-Nisa 42)

Burada “gizlədə bilməzlər” mənasını ifadə edir.

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْأَيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعُرُكُمْ بِهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ (سورة الانعام 109)

(Məkkə müşrikləri) Allaha ürəkdən and içdilər ki, əgər onlara bir ayə gəlsə, ona mütləq inanacaqlar. (Onlara) de: “Ayələr ancaq Allahın yanındadır. (Ey müşriklərin imana gəlməsini istəyən müsəlmanlar!) Siz nədən bilirsiniz ki, onlara (istədikləri) ayə (mə’cüzə) gəldikdə yenə də iman gətirməyəcəklər!” (Əl-Ənam surəsi 109)

Bu ayədə “la yə’minun” ifadəsi “iman gətirməyəcəklər” mənasını bildirir.

لَئِن أَخْرَجُوا لَآ يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِن قُوتِلُوا لَآ يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِن نَّصَرُوهُمْ لَيُولَّيْنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ (سورة الحشر 12)

And olsun ki, əgər onlar (Bəni Nəzər qəbiləsi) yurdlarından çıxarılsalar, (münafıqlar) onlarla birlikdə (öz yurdlarından) çıxmazlar. Əgər (mə’mınlar) onlarla vuruşsalar, (münafıqlar) onlara (yəhudilərə) kömək etməzlər. Yox, əgər (münafıqlar) onlara yardım etmiş olsalar, (özləri məğlubiyyətə uğrayaraq) arxa çevirib qaçar, sonra da onlara (Bəni Nəzir qəbiləsinə) heç bir kömək olunmaz! (Əl-Həşr surəsi 12)

Bu ayədə “la” iki dəfə işlədilib:

لا يَنْصُرُونَ - onlara kömək olunmaz - لا يَنْصُرُونَهُمْ

“lə” inkarı bildirən növbəti ədatdır. Ərəb dilçiliyində onu aşağıdakı kimi tərif edirlər:

لم : حرف نفي وجزم وقلب , وحاصل هذا القول أنها تجزم الفعل المضارع وتقلب زمنه من الحاضر إلى الماضي وتنفي حدوثه. والنفي (بلم) أوكد من النفي(بما)

“لم” *inkar, cəzm və dəyişmə ədatıdır. Bu ifadənin mənası ondan ibarətdir ki, mə adətini indiki zaman feilini şərt formasına salır, onun zamanını indidən keçmiş dəyişir və hadisənin baş verməsini inkar edir. لم ilə inkar ما ilə inkardan daha təsirlidir (vurğulu).*

“لم” ədatının işlənmə xüsusiyyətini göstərmək üçün Qurani-Kərimin ən məşhur surələrindən biri - “İxlas” surəsindən bir ayəni misal gətirmək olar:

لم يلد ولم يولد (سورة الاخلاص 3)

O, nə doğmuş, nə də doğulmuşdur! (Allah Özünə heç bir övlad götürməmişdir!)(Əl-İxlas surəsi 3)

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رُبُّكَ مَهْلِكُ الْفَرَى لِيُظْلَمَ وَأَهْلُهَا غَفْلُونَ (سورة الأنعام 131)

Bu, (peyğəmbərləri göndərmək) ona görədir ki, Rəbbin məmləkətlərin əhalisini, onlar qafil ola-ola (özlərinə peyğəmbər gəlmədiyi üçün dini vəzifələrini bilməyib icra etmədikləri halda) zülmə məhv etməyi özünə rəva bilməz! (Əl-Ənam surəsi 131)

لَمْ يَكُنْ - *ola bilməz!*³

Hər iki surədə “لم” ədatı qəti inkar bildirir. Bu inkar növü ərəb qrammatikasında “جحد المطلق” - “mütləq inkar” adlanır.

لَمَّا ədatı indiki zaman feilinin (مضارع) şərt forması ilə istifadə olunur, danışığ anına qədərki keçmişin inkarını bildirir. [Гранде: 2001, s.419-420]

لَمَّا: حرف نفي وجزم وقلب، ويمتد النفي به حتى زمن التكلم

لَمَّا inkar, cəzm və dəyişmə ədatıdır. Onunla inkar danışığ zamanına qədər davam edir.

Ərəb dilçilərinin جحد مستغرق - adlandırdığı bu inkar növünü [Гранде: 2001, s.419-420] Qurani-Kərimdə aşağıdakı əyələrdə görmək olar:

وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (سورة الجمعة 3)

(Allah-təala Muhəmməd əleyhissəlamı) ərəblərdən savayı hələ onlara qoşulmamış başqalarına da (islami qəbul etməmiş indiki ümmətlərə və qiyamət gününə qədər dünyaya gələcək bütün sonrakı tayfalara da peyğəmbər göndərmişdir) [Və ya: o Peyğəmbər Kitabı və hikməti ərəblərdən əlavə hələ onlara qoşulmamış başqalarına da (başqa ümmətlərə də) öyrədən]. O, yenilməz qüvvət sahibi, hikmət sahibidir! (Əl-Cümə surəsi 3)

كَلَّا لَمَّا يَقُضْ مَا أَمَرُهُ (سورة عبس 23)

Xeyr, (insan Allahın) ona buyurduğunu hələ yerinə yetirməmişdir. (Abəsə surəsi 23)

Gördüyümüz kimi, hər iki ayənin tərcüməsində davamlılıq bildirmək üçün “hələ” sözü istifadə olunub.

“لن” ədatı

لن: حرف نفي ونصب، ينصب الفعل المضارع من غير شروط، وينفي حدوثه في المستقبل نفيًا مؤكداً دون أن يحتاج إلى قرينة تدل على المستقبل

³burada kontekstdə fərqli tərcümə olunur

ل: *inkar və nəsb ədatıdır. O, indiki zaman feilinin arzu formasında işlənməsini tələb edir. Gələcəyi bildirən kontekstə ehtiyac duymadan onun gələcəkdə baş verməsini təkidlə inkar edir.*

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ نَمْسَنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ وَعَرَّهَمُ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
(سورة آل عمران 24)

Bu (dönüklük) onların: “Cəhənnəm odu bizə bir neçə gündən artıq toxunmaz!” – dediklərinə görədir. Onların öz dinləri barəsində düzəlttikləri uydurmalar (iftiralar) aldadıb yoldan çıxartmışdır. (Ali İmran surəsi 24)

لَنْ نَمْسَنَا – toxunmaz, gördüyümüz kimi “لَنْ” ədatı gələcəyə aid olan hərəkəti qəti şəkildə inkar edir.

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا (سورة الجن 7)

Onlar (o insanlar) da siz (cinlər, yaxud o cinlər də siz insanlar) təkin elə güman edirdilər ki, Allah heç kəsi (öləndən sonra) diriltməyəcəkdir. (Əl-Cinn surəsi 7)

Gördüyümüz kimi, feili inkarın ifadə vasitələrindən biri - ədat vasitəsi ilə inkar əhatəli şəkildə Qurani-Kərimdə istifadə olunmuşdur və bütün məna çalarları müqəddəs kitabımızda mövcuddur. Bu məqalədə misallar bəhs edilən mövzunun az bir qismini əhatə edir, ancaq mövzunun anlaşılması və ərəb dilinin tədrisi zamanı istifadə üçün yararlı, faydalı olmaqla yanaşı, bu istiqamətdə gələcək tədqiqatlar üçün dəyərli mənbə ola bilər.

ƏDƏBİYYAT

2. Əliyev R. Ərəbcə -azərbaycanca lüğət. İki cildə. Birinci cild. “Şərq- Qərb”, Bakı, 2007, 440 səh.
3. Əliyev R. Ərəbcə -azərbaycanca lüğət. İki cildə. Birinci cild. “Şərq- Qərb”, Bakı, 2008, 816 səh.
4. Məmmədəliyev V.M. Ərəb ədəbi dilində feilin zaman, şəxs və şəkil kateqoriyaları. Bakı Universiteti nəşriyyatı, Bakı, 1992, 243 s.
5. Гранде Б.М. Курс арабской грамматики в сравнительно-историческом освещении. Издательская фирма «Восточная литература» РАН, Москва, 2001 г., 592 с.
6. Юшманов Н.В. Грамматика литературного арабского языка. Юридический центр Пресс, Санкт-Петербург , 1999 г., 159 с.
7. عباس حسن ، النحو الوافي. الجزء الأول. دار المعارف بمصر، 1966
8. السيوطي جلال الدين، الأشباه والنظائر في النحو. المجلد الأول، الجزء الثاني، دار الكتب العلمية، بيروت، 1985
9. Закиров Р.Р. Мингазова Н.Г. Лингвистические особенности обучения арабскому языку с использованием текста Корана. <https://cyberleninka.ru/article/n/lingvisticheskie-osobennosti-obucheniya-arabskomu-yazyku-s-ispolzovaniem-teksta-korana>
10. İsgəndərova M. S. Müasir alman dilində inkarın leksik ifadə vasitələri sistemi [https://www.anl.az/down/meqale/bdu_dil_edebiyat/2021/03/107\(meqale\).pdf](https://www.anl.az/down/meqale/bdu_dil_edebiyat/2021/03/107(meqale).pdf)

11. Ковбович А.С. Средства выражения отрицания в английском языке
<https://core.ac.uk/download/pdf/38545741.pdf>
12. اسلوب النفي تعريفه وادواته
https://www.uomustansiriyah.edu.iq/media/lectures/12/12_2024_01_26%02_01_46_AM.docx
13. د. عز الدين علي مختار علي، أسلوب النفي أدواته ودلالاته
<https://ketabonline.com/ar/books/105780/read?part=1&page=11&index=30564/30567/30569>
14. <https://quran.com/>

PROPERTIES OF PROCESSING OF THE NEGATIVE FORMS OF THE VERB IN THE QUR'AN SUMMARY

Although many linguistic problems that have come down to the present from ancient times are solved in different ways from time to time, linguistics is always open to new viewpoints and new ideas. Greek, Roman, Arabic linguists in the ancient and middle ages, and then European linguists and modern linguists studied language and its means of expression in their research - the reflection of the environment, human imagination in words and phrases, and their research covering the rules existing in languages as a priceless legacy to future generations. Parts of speech, their categories, usage rules in language have always been and continue to be in the field of interest of linguistics. In all time periods, linguists approached language problems from different angles, in many cases, they confirmed their opinions with references and examples from literary works, and their works were easily assimilated by the reader.

In this article, some features of the verb negation, which is one of the means of expression of the philosophical concept of negation in the Arabic literary language, have been touched upon and examples from the holy verses of the Holy Quran have been referred to for the investigation of this topic.

Key words: *verb, verb tenses, negation, negation of the verb, Qurani-Karim*

**СВОЙСТВА ОБРАБОТКИ ОТРИЦАТЕЛЬНЫХ ФОРМ ГЛАГОЛА В
КОРАНЕ
РЕЗЮМЕ**

Хотя многие лингвистические проблемы, дошедшие до современности с древнейших времен, время от времени решаются по-разному, языкознание всегда открыто новым точкам зрения и новым идеям. Греческие, римские, арабские лингвисты в древности и средневековье, а затем европейские лингвисты и современные лингвисты в своих исследованиях изучали язык и средства его выражения – отражение окружающей среды, человеческого воображения в словах и фразах, а также свои исследования, охватывающие правила существующие в языках как бесценное наследие будущим поколениям. Части речи, их категории, правила употребления в языке всегда находились и продолжают находиться в сфере интересов лингвистики. Во все времена лингвисты подходили к языковым проблемам с разных сторон, во многих случаях они подтверждали свои мнения ссылками и примерами из литературных произведений, а их произведения легко усваивались читателем.

В данной статье затронуты некоторые особенности глагола отрицания, который является одним из средств выражения философской концепции отрицания в арабском литературном языке, и приведены примеры из священных аятов Священного Корана. исследование этой темы.

Ключевые слова: *глагол, времена глагола, отрицание, отрицание глагола, Священный Коран.*